Arbetsmarknadsutskottets betänkande

1978/79: 19

med anledning av propositionen 1978/79: 100 såvitt gäller vissa anslag inom budgetdepartementets verksamhetsområde jämte motioner

I betänkandet behandlas i propositionen 1978/79: 100 bilaga 11 (budgetdepartementet) efter föredragning av statsrådet Wahlberg framlagda förslag om anslag m. m. under punkterna B 12—14, B 18 och punkterna E 7—16.

De övriga anslag i huvudtiteln, som hänvisats till arbetsmarknadsutskottet, gäller statens personalnämnd och statens personalutbildningsnämnd (B 15—17). Dessa anslag behandlar utskottet i betänkandet 1978/79: 30.

I anslutning till propositionen tar utskottet upp två under allmänna motionstiden väckta motioner,

1978/79: 1049, yrkandet 9, av Olof Palme m. fl. (s) om åtgärder för att främja jämställdhet inom statsförvaltningen, samt

1978/79: 2068 av Alf Wennerfors (m) om avveckling av statens personalbostadsdelegation.

B. Allmänna centrala ämbetsverk

1. Statens arbetsgivarverk m. fl. anslag

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna B 12, B 13 och B 18 och hemställer

att riksdagen dels

1. godkänner de allmänna riktlinjerna för ny organisation av verksamheten hos statens personalpensionsverk,
2. bemyndigar regeringen att vid statens personalpensionsverk inrätta en tjänst som överdirektör med beteckningen Cp,

dels för budgetåret 1979/80 anvisar

3. till *Statens arbetsgivarverk* ett förslagsanslag av 22 261 000 kr.,
4. till *Statens personalpensionsverk* ett förslagsanslag av 43 457 000 kr.,
5. till *Statens förhandlingsråd* ett förslagsanslag av 2 020 000 kr.

2. Statens personalbostadsdelegation

Propositionen

I propositionen föreslås under punkten B 14 att till Statens personalbostadsdelegation för budgetåret 1979/80 skall anvisas ett förslagsanslag av 925 000 kr.

Motion

I motionen *1978/79: 2068* av Alf Wennerfors (m) yrkas

1. att riksdagen beslutar att hos regeringen anhålla att statens personalbostadsdelegation avvecklas fr. o. m. den 31 december 1979,

2. att riksdagen beslutar, att till statens personalbostadsdelegation för budgetåret 1979/80 anvisa ett förslagsanslag av 450 000 kr.

Motionären ifrågasätter om statens personalbostadsdelegation numera fyller ett syfte. Enligt hans mening bör de få myndigheter som beslutar om hyror eller förvaltar tjänstebostäder kunna klara sin uppgift utan att begära rådgivning från en särskild delegation. Motionären föreslår på denna grund att personalbostadsdelegationen avvecklas fr. o. m. den 31 december 1979 och att det förslagsanslag som årligen anvisas för delegationens verksamhet som följd härav endast beräknas till utgången av år 1979.

Utskottet

Statens personalbostadsdelegation inrättades år 1958 som ett rådgivande organ åt de myndigheter som förvaltar tjänstebostäder. Delegationen har till uppgift att verka för att hyrorna i statens bostäder fortlöpande anpassas till utvecklingen på den allmänna hyresmarknaden.

Utskottet har inhämtat att statens personalbostäder i stor utsträckning är av äldre datum och mycket nerslitna. Därigenom drar de höga underhållskostnader. Man har också kunnat konstatera att ett så omfattande behov av personalbostäder som det nuvarande inte längre föreligger. I dag är endast ca 300 bostäder s. k. tjänstebostäder, dvs. anvisade innehavare av viss tjänst med hänsyn till dennes arbetsuppgifter. Regeringen har därför ansett det lämpligt att tillkalla en sakkunnig för att se över statens innehav av bostäder med sikte på att radikalt minska innehavet. Utskottet förutsätter att i samband med utredningsarbetet kommer att prövas om det i framtiden finns behov av en särskild delegation som den nuvarande. Om det även fortsättningsvis anses behövligt med viss rådgivning till myndigheterna bör det övervägas att inordna verksamheten i något befintligt statligt organ, t. ex. statens arbetsgivarverk. Med hänvisning till det anförda bör motionen inte föranleda någon åtgärd. Anslaget bör föras upp med det i propositionen begärda beloppet.

Utskottet hemställer

att riksdagen med avslag på motionen 1978/79: 2068 till *Statens personalbostadsdelegation* för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 925 000 kr.

E. Diverse

3. Avlöningar till personal på indragningsstat m. fl. anslag

Utskottet tillstyrker regeringens förslag under punkterna E 7—E 14 och E 16 och hemställer

att riksdagen för budgetåret 1979/80 anvisar

1. till *Avlöningar till personal på indragningsstat m. m.* ett förslagsanslag av 60 000 kr.,
2. till *Lönekostnader vid viss omskolning och omplacering* ett förslagsanslag av 47 400 000 kr.,
3. till *Statlig företagshälsovård* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
4. till *Kostnader för vissa nämnder m. m.* ett förslagsanslag av 850 000 kr.,
5. till *Viss förslagsverksamhet m. m.* ett förslagsanslag av 200 000 kr.,
6. till *Täckning av merkostnader för löner och pensioner m. m.* ett förslagsanslag av 1 500 000 000 kr.,
7. till *Förberedelser för omlokalisering av statlig verksamhet* ett förslagsanslag av 6 150 000 kr.,
8. till *Statlig personaladministrativ informationsbehandling* ett förslagsanslag av 1 000 kr.,
9. till *Vissa skadeersättningar m. m.* ett förslagsanslag av 100 000 kr.

4. Jämställdhet inom statsförvaltningen

Propositionen

Regeringen har under punkten E 15 föreslagit riksdagen att till Jämställdhet inom statsförvaltningen för budgetåret 1979/80 anvisa ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.

Motion

I motionen *1978/79: 1049,* yrkandet 9, av Olof Palme m. fl. (s) hemställs att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om åtgärder för att stimulera jämställdhetsarbetet inom statlig verksamhet.

I motionen anförs att jämställdhetsarbetet på den statliga sektorn går trögt. Enligt motionärernas mening har budgetdepartementet och statens personalnämnd (SPN) inte satsat tillräckligt på att informera om de möjligheter som finns att få särskilda statsbidrag för jämställdhetsarbetet. Någon press har inte satts på myndigheternas ledningar att leva upp till de krav som ställs på dem att positivt möta det stora intresse för jämställdhetsfrågorna som finns — inte minst ute i den regionala och

lokala organisationen. Motionärerna förordar därför att i första hand SPN:s regionkontor engageras i en ökad satsning på att följa upp och stimulera jämställdhetsarbetet. Bl. a. bör enligt motionärernas mening ökad kännedom spridas om möjligheterna att få särskilda statsanslag till jämställdhetsarbetet. Anslaget bör t. ex. kunna användas till regionalt bedriven utbildnings- och konferensverksamhet.

Utskottet

Jämställdhetsarbetet inom statsförvaltningen bedrivs enligt riktlinjer som statsmakterna beslutat (prop. 1975/76: 173, InU 1975/76: 42, rskr 1975/76: 342). Verksamheten är avsedd att ingå som ett naturligt led i myndigheternas arbete med bl. a. personal- och organisationsfrågor och således finansieras med medel som myndigheterna själva förfogar över. För att stimulera att nya metoder utvecklas och nya okonventionella grepp prövas finns det möjlighet att ekonomiskt stödja olika slag av försöksverksamheter som normalt inte kan anses ingå i myndigheternas uppgifter och som det saknas medel att genomföra. Sedan budgetåret 1978/79 disponeras för detta ändamål det förevarande anslaget Jämställdhet inom statsförvaltningen.

I ett handlingsprogram som lades fram för riksdagen i 1978 års budgetproposition gav regeringen SPN i uppdrag att i samverkan med ett antal myndigheter bedriva försöksverksamhet för att bryta könsdominansen inom statliga befattningar — de s. k. BRYT-försöken, som bl. a. upptar information, praktik och viss utbildning för att intressera kvinnor för manligt dominerade yrken och män för yrken med kvinnlig dominans. Försök skall också göras att stimulera kvinnor att i större utsträckning söka tjänster i högre lönegrader inom respektive myndigheter. Vidare omfattar handlingsprogrammet en av statens personalutbildningsnämnd (PUN) bedriven verksamhet med studiecirklar och konferenser för information och erfarenhetsutbyte i jämställdhetsfrågor för i första hand de mindre myndigheterna i statsförvaltningen.

Information om jämställdhetsanslaget lämnades första gången i en skrift från budgetdepartementet om myndigheternas jämställdhetsredovisningar från år 1977 med titeln Inför jämställdheten 1978. Denna skrift tillställdes bl. a. samtliga statliga myndigheter i februari 1978. SPN har jämsides med de ovannämnda BRYT-försöken haft 30 regionala konferenser under 1978 med temat Trygghet, rörlighet, jämställdhet, där man bl. a. informerat om jämställdhetsanslaget. Antalet myndigheter som deltagit i dessa konferenser är ca 375 med totalt 14 000 personer. SPN har därjämte i meddelande 2/78 till myndigheterna informerat om anslaget.

Information om möjligheterna att söka bidrag ur jämställdhetsanslaget har vidare lämnats i det studiecirkelmaterial, Målet är jämställdhet,

som PUN utarbetat och som i maj 1978 gick ut i 1 000 exemplar till samtliga statliga myndigheter. Under våren och hösten 1978 genomförde PUN nio endagarskonferenser för information och erfarenhetsutbyte om jämställdhetsfrågorna. 60 myndigheter och totalt 222 personer har deltagit i dessa konferenser. Härvid har i samtliga fall representanter från budgetdepartementet informerat om bl. a. jämställdhetsanslaget.

Trots denna informationsinsats, som vida överstiger vad som är brukligt när det gäller statliga anslag, hade fram till årsskiftet 1978—1979 endast åtta ansökningar om bidrag ur anslaget inkommit till budgetdepartementet. Detta föranledde statsrådet Marianne Wahlberg att i en särskild skrivelse till samtliga verkschefer ytterligare informera om anslagets ändamål. Budgetdepartementet har vidare tagit kontakt med representanter för huvudorganisationerna som spritt upplysning om anslaget bl. a. i sina fackliga tidningar. Slutligen har under januari och februari månader 1979 hållits två presskonferenser för personaltidningarna, en i Stockholm och en i Sundsvall. Härigenom har samtliga centrala statliga ämbetsverk och flera länsstyrelser fått information om bl. a. jämställdhetsanslaget. Ytterligare en presskonferens är avsedd att hållas under mars månad i Jönköping, till vilken myndigheter söder om Stockholm inbjuds.

Som följd av dessa åtgärder har ansökningar om medel ur anslaget ökat betydligt under årets två första månader. Till utgången av februari 1979 har sålunda drygt 20 ansökningar kommit in. Sju av dem har bifallits, nio har avslagits och de övriga är ännu inte färdigberedda.

Som framgår av den gjorda redovisningen är informationsproblemen betydande när det gäller jämställdhetsfrågorna liksom f. ö. beträffande många andra samhällsfrågor. Enligt utskottets mening kan det inte med fog göras gällande att budgetdepartementet eller SPN inte visat tillräcklig aktivitet när det gäller att informera om det aktuella anslaget. Utskottet avstyrker därför motionen och förutsätter därvid att arbetet med jämställdhetsfrågorna på det statliga området drivs vidare med kraft.

Beträffande anslagsbeloppet föreligger inte några skilda uppfattningar. Utskottet biträder förslaget att anslaget även nästa budgetår förs upp med 1 milj. kr.

Utskottet hemställer

1. att riksdagen till *Jämställdhet inom statsförvaltningen* för budgetåret 1979/80 anvisar ett förslagsanslag av 1 000 000 kr.,
2. att riksdagen avslår motionen 1978/79: 1049, yrkandet 9.

Stockholm den 6 mars 1979

På arbetsmarknadsutskottets vägnar
ELVER JONSSON

Närvarande: Elver Jonsson (fp), Bengt Fagerlund (s), Jan-Ivan Nilsson (c), Alf Wennerfors (m), Ingemund Bengtsson (s), Birger Nilsson (s), Allan Gustafsson (c), Erik Johansson i Simrishamn (s), Ingrid Ludvigsson (s), Arne Fransson (c), Bernt Nilsson (s), tredje vice talmannen Karl Erik Eriksson (fp), Pär Granstedt (c), Frida Berglund (s) och Sten Svensson (m).

Särskilt yttrande

Jämställdhet inom statsförvaltningen (punkt 4)

Bengt Fagerlund, Ingemund Bengtsson, Birger Nilsson, Erik Johansson i Simrishamn, Ingrid Ludvigsson, Bernt Nilsson och Frida Berglund (alla s) har avgivit följande särskilda yttrande:

I betänkandet behandlas bl. a. anslaget Jämställdhet inom statsförvaltningen. Den socialdemokratiska inställningen till frågorna om jämställdhet i arbetslivet framlades i partimotionen 1976/77: 543. I motionen hänvisades till att riksdagen redan våren 1976 beslutat om särskilda jämställdhetsåtgärder för anställda inom statlig tjänst, med följd bl. a. att myndigheterna ålades en årlig rapporteringsskyldighet beträffande vidtagna åtgärder och planer för att nå större jämlikhet mellan anställda kvinnor och män.

Regeringen har inte visat tillräcklig aktivitet när det gäller att med konkreta åtgärder driva jämställdhetsarbetet framåt på den statliga sektorn. Det är betecknande att det är först de senaste månaderna man visat en mera påtaglig vilja att påverka myndigheterna. I den aktuella motionen begärde vi därför snabba och mera aktiva insatser från regeringens sida i detta avseende.

Vi är väl medvetna om de svårigheter som möter när det gäller att aktivera myndigheter till åtgärder inom ett tidigare så föga beaktat område av deras verksamhet. Men just detta gör det särskilt angeläget att regeringen gör särskilda ansträngningar att bl. a. sprida kännedom om

det ekonomiska stöd som genom jämställdhetsanslaget ställts till myndigheternas förfogande. Även om det på senare tid gjorts en del för att rätta till bristerna i regeringens informationsverksamhet kan vi inte undgå att notera att effekterna av regeringens åtgärder för att öka myndigheternas intresse ännu är föga märkbara. Vi vill därför på nytt understryka vikten av att informationen till myndigheterna framöver sköts med kraft.

NORSTEDTS TRYCKERI STOCKHOLM 1979